

PRITARTA

Mokytojų tarybos 2021 m. gegužės 27 d.
posėdžio nutarimu (protokolas Nr. TP - 19 (5.9))

PATVIRTINTA

Vilniaus Vilniaus Sausio 13-osios progimnazijos
direktoriaus 2021 m. gegužės 28 d.
įsakymu Nr. V-60 (1.3)

VILNIAUS SAUSIO 13-OSIOS PROGIMNAZIJOJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Sausio 13-osios progimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti progimnazijai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Vilniaus Sausio 13-osios progimnazijoje.

3. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, remiantis Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus 2016 birželio 30 d. įsakymu Nr. 30-1602 patvirtintu „Patyčių prevencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu“, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamas visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Visi progimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti pasirašytinai supažindinti su progimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais. Pedagoginiai ir aptarnaujančio personalo progimnazijos darbuotojai supažindinami pedagogų tarybos posėdžio metu, mokinius supažindina klasių auklėtojai klasės valandėlės metu, mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) – klasių auklėtojai tėvų susirinkimo metu.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.2. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

6.3. besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.4. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

6.5. patyčių stebėtojas – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.6. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis progimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.7. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, o ją vykdo visi progimnazijos bendruomenės nariai.

9. Progimnazijos vadovas yra atsakingas už Progimnazijos tvarkos aprašo vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio progimnazijos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kurie kasmet:

10.1. kartą per mokslo metus organizuoja anoniminę vaikų ir darbuotojų apklausą dėl patyčių paplitinimo įstaigoje, naudojant patyčių prevencijos programos Friends klausimyną;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių auklėtojų dėl progimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (2 kartus per metus, sausio ir birželio mėn.);

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą (iki kiekvienų metų spalio 1 dienos);

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo progimnazijoje, progimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl Progimnazijos tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus progimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

11. Klasės auklėtojai kas pusmetį išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas nepriklausomai nuo to, ar tai yra pamokos, ar pertraukos laikas, reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus. Reakcija aiški: parodoma, kad situacija yra matoma, pastebima, netoleruotina;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, progimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja klasės auklėtoją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (pradėdamas pildyti patyčių fiksavimo formą ir perduodamas ją klasės auklėtojui);

12.5. jeigu tuo metu klasės auklėtojo progimnazijoje nėra apie įvykį informuoja progimnazijos socialinį pedagogą arba psichologą, kitą Vaiko gerovės komisijos narį.

13. Progimnazijos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

13.1 išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

13.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

13.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

13.4. informuoja klasės auklėtoją apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).

14. Klasės auklėtojas (jam nesant – progimnazijos socialinis pedagogas ar psichologas, kitas Vaiko gerovės komisijos narys) gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

14.1. užpildo (pabaigia pildyti) pranešimo apie patyčias formą;

14.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, tą pačią dieną informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) dalyvauti pokalbiuose;

14.3 informuoja progimnazijos psichologą apie situaciją ne vėliau kaip kitą dieną.

15. Progimnazijos psichologas suteikia galimybę patyčias patyrusiam ir mokiniui, kuris tyčiojasi, gauti individualias konsultacijas ne vėliau, kaip per 5 darbo dienas.

16. Klasės auklėtojas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiasi į mokyklos vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

17. Progimnazijos vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

17.1 numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

17.2. informuoja progimnazijos vadovą apie esamą situaciją;

18. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs arba pats patyręs patyčias turėtų:

18.1 įvardinti besityčiojančiam mokiniui, kad tai yra patyčios, kad toks elgesys yra netinkamas ir nebus toleruojamas;

18.2 surenkti ir išsaugoti įrodymus/faktus apie patyčių situaciją;

18.3 informuoti progimnazijos socialinį pedagogą ar psichologą apie situaciją, užpildyti patyčių formą ir kartu su kitais įrodymais juos perduoti;

18.4 apie situaciją informuoti progimnazijos vadovą;

18.5 jeigu padėtis yra labai sudėtinga ir mokytojas, kitas progimnazijos darbuotojas dėl įvykusios patyčių situacijos nebegali toliau tęsti pamokos/kitos veiklos su mokiniu ar mokinių grupe, jis nedelsiant paskambina progimnazijos socialiniam pedagogui ar psichologui, kuris atvyksta į vietą ir padeda „normalizuoti“ situaciją klasėje/išsiveda patyčių dalyvius.

18.6 Progimnazijos socialinis pedagogas ar psichologas organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, tą pačią dieną informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) dalyvauti pokalbiuose, kuriuose dalyvauja ir progimnazijos vadovas;

18.7 Jeigu informacija apie patyčių situaciją buvo perduota socialiniam pedagogui, šis informuoja progimnazijos psichologą apie situaciją ne vėliau kaip kitą dieną;

18.8 Progimnazijos psichologas suteikia galimybę mokiniui, kuris tyčiojasi, gauti individualias konsultacijas ne vėliau, kaip per 5 darbo dienas.

19. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti progimnazijos vadovą, kuris imasi toliau numatytų veiksmų:

19.1 organizuoja pokalbį ir aiškinasi situaciją su netinkamai pasielgusiu administracijos atstovu, mokytoju, švietimo pagalbos specialistu ar kitu darbuotoju progimnazijos etikos komisijoje;

19.2 praneša apie patyčių atvejį klasės auklėtojui, kuris toliau aiškinasi situaciją klasėje, organizuoja individualius pokalbius su patyčias patyrusiu mokiniu, tą pačią dieną informuoja progimnazijos psichologą, kuris praneša apie įvykį mokinio tėvams, suteikia galimybę ne vėliau kaip per 5 darbo dienas gauti individualias psichologines konsultacijas patyčias patyrusiam mokiniui.

19.3 pasikartojus patyčių situacijai, kai progimnazijos darbuotojas tyčiojasi iš mokinio, darbuotojas turi raštu pasiaiškinti dėl darbo drausmės pažeidimo ir jam gali būti skiriama drausminė nuobauda.

20. Progimnazijos vadovas, sužinojęs apie progimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba progimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų šiame tvarkos apraše.

21. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius progimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

22. Tais atvejais, kai progimnazijoje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti progimnazijoje, klasės auklėtojas ir/ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

Pranešimas apie patyčias

(Data)

Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

- Tiesioginės patyčios (atvirai puolant ir/ar užgauliojant)
- Netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos)
- Žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
- Fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
- Socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
- Elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

Patyčias patyręs mokinys, klasė

Besityčiojantis, klasė/pareigos

Patyčias patyręs suaugusysis, pareigos

Patyčių stebėtojas (ai), klasė/pareigos

Laikas, vieta

Kas tiksliai įvyko

Kokių priemonių/veiksmų ėmėtės

(Vardas, pavardė, klasė/pareigos, parašas)

Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo
Vilniaus Sausio 13-osios progimnazijoje tvarkos aprašo
priedas Nr.1

Pranešimų apie patyčias suvestinė

Už laikotarpį 20__ rugsėjis – 20__ gruodis

Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

_____ Klasė

Fiksuota pranešimų apie patyčias:

_____ Tiesioginės patyčios (atvirai puolant ir/ar užgauliojant)

_____ Netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos)

_____ Žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

_____ Fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

_____ Socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

_____ Elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

_____ Atvejai, kurie nebuvo fiksuoti pildant pranešimo apie patyčias formą, tačiau klasės auklėtojo spręsti.

Klasės auklėtojas _____

(Vardas, pavardė, parašas)

Pranešimų apie patyčias suvestinė

Už laikotarpį 20__ sausis – 20__ birželis

Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

_____ Klasė

Fiksuota pranešimų apie patyčias:

_____ Tiesioginės patyčios (atvirai puolant ir/ar užgauliojant)

_____ Netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos)

_____ Žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

_____ Fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

_____ Socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

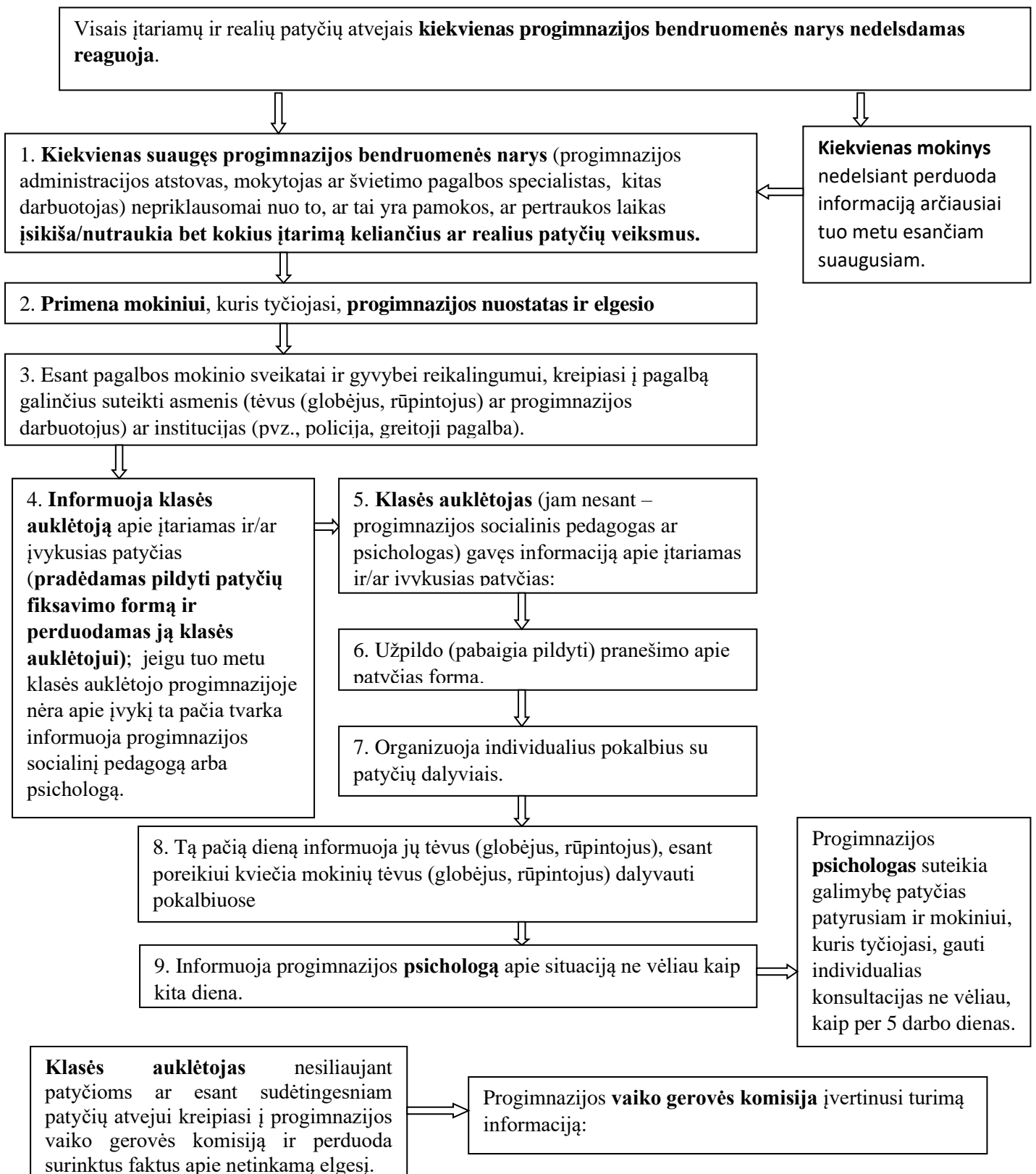
_____ Elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

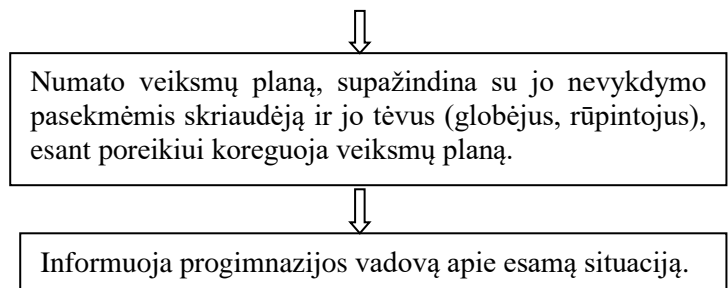
_____ Atvejai, kurie nebuvo fiksuoti pildant pranešimo apie patyčias formą, tačiau klasės auklėtojo spęsti.

Klasės auklėtojas _____
(Vardas, pavardė, parašas)

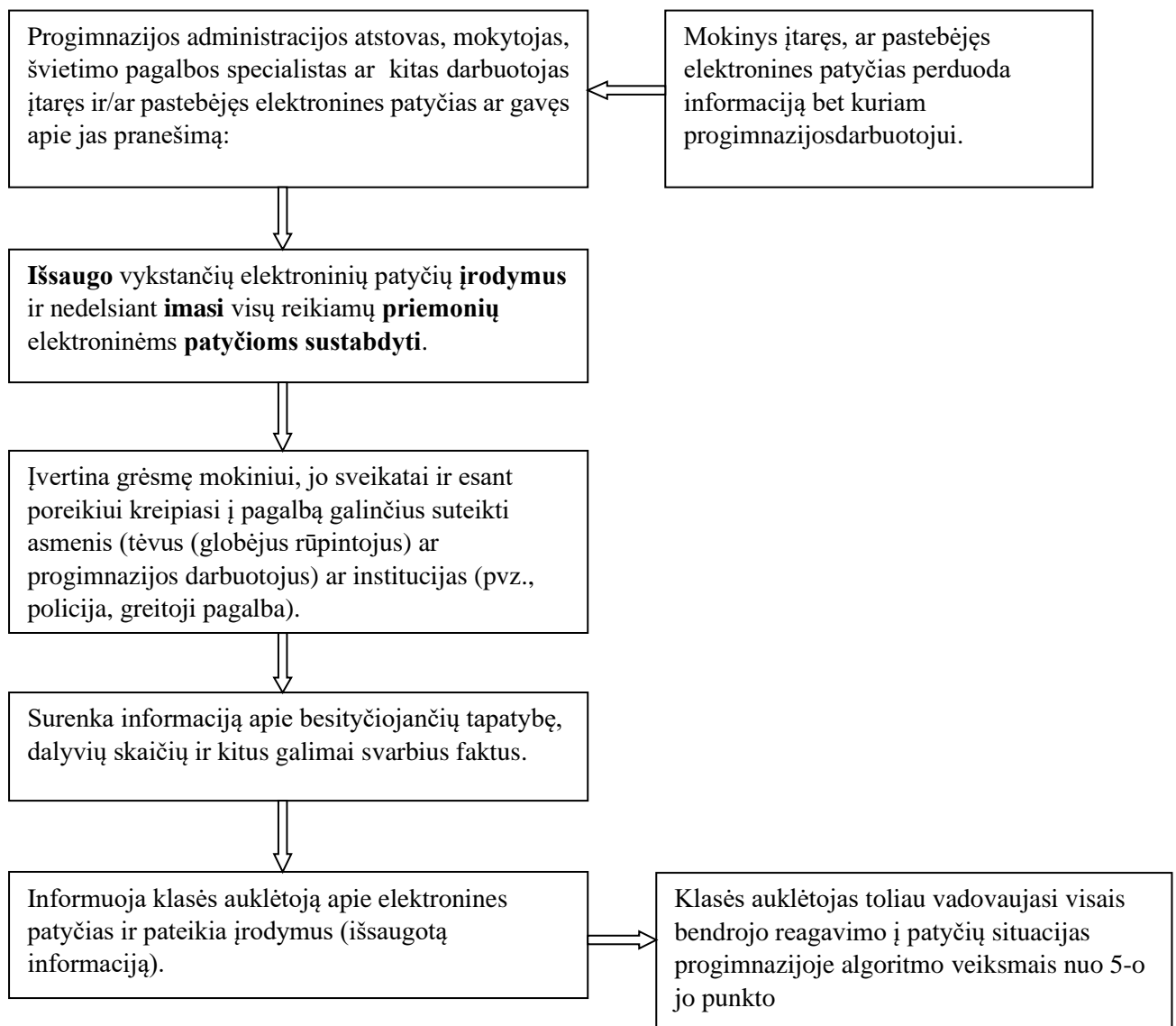
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo
Vilniaus Sausio 13-osios progimnazijoje tvarkos aprašo
priedas Nr.3

Bendrasis reagavimo į patyčių situacijas progimnazijoje algoritmas

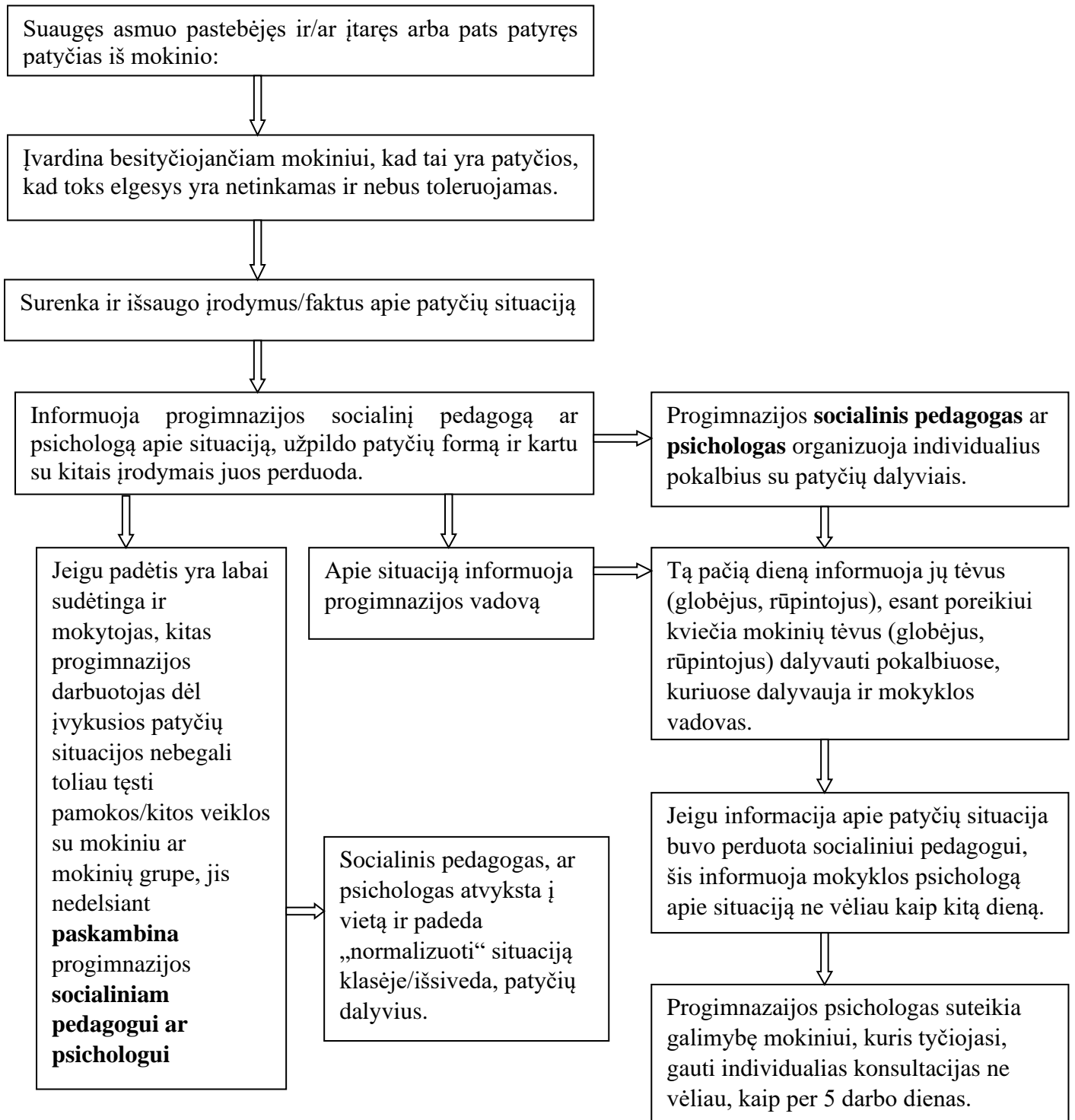

Reagavimo į elektronines patyčias algoritmas

Reagavimo į situacijas, kai mokinys pasityčioja iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, algoritmas

Reagavimo į situacijas, kai administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas progimnazijos darbuotojas pasityčioja iš mokinio, algoritmas

